

[w 4181]

Copie nr.

9

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
LANGE HOUTSTRAAT 28-30 • 'S-GRAVENHAGE

'S-GRAVENHAGE, 9 Maart 1955

Ref. No. 3603

AAN: MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Fotocopia nr: 115.964

MP wnd MP
Z
DBI, -/AZ/PL

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: D. J. A. K. A. R. T. A

Datum van afzending: 9-3-55

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 9-3-55

GEHEIM

Op 7 dezer had van mijn medewerkers wederom een gesprek met djaksa tinggi Sunario, waarbij onder meer de tegen Bouman ingediende aanklacht ter sprake kwam. Op de vraag van mijn medewerker of binnenkort een verklaring van de Kedjakaan verwachtbaar was, waarbij Mr Bouman van alle blaam zou worden gezuiverd, antwoordde Sunario, dat het onderzoek inzake de door Manoch ter zitting naar voren gebrachte beschuldiging nog niet was beëindigd. Van hoger hand zou namelijk opdracht zijn ontvangen nog enkele getuigen in deze affaire te horen. Voorts kondigde Sunario aan, dat Mr Bouman opnieuw door hem moest worden verhoord in verband met de door deze ter openbare zitting geuite beschuldiging aan het adres van de staatspolitie.

Tegen Mr Bouman was namelijk een aanklacht ingediend wegens het in het openbaar bijkgeven van gevoelens, welke beledigend kunnen worden geacht voor een der organen van de Republiek. Toen mijn medewerker naar aanleiding hiervan opmerkte, dat de heer Bouman op de laatstgehouden zitting van het proces Jungschläger naar aanleiding van de door djaksa tinggi Sunario voorgelezen verklaring reeds had medegedeeld, tegenover de heer Suleiman Effendi in het bijzijn van de djaksa tinggi zijn verontschuldiging te hebben aangeboden en voorts, dat de heer Bouman geenszins de bedoeling had gehad de staatspolitie als geheel van minder oorbare praktijken te beschuldigen, reageerde Sunario met de mededeling, dat hij opzettelijk bedoeld stuk had voorgelezen teneinde de heer Bouman in de gelegenheid te stellen zijn verontschuldiging in het openbaar te herhalen. Hij had dit echter niet slechts nagelaten doch zelfs zijn beschuldiging herhaald, zodat nu wel tot een onderzoek terzake diende te worden overgegaan. Bovendien heeft men het Mr Bouman kwalijk genomen, dat hij inzake de Schmidt-Jungschläger-affaires contact heeft gehad met het oppositie parlementslid Tan Po Goan, waardoor deze processen in het vlak van de binnenlandse politiek waren terecht gekomen.

Op 8 dezer werd Mr Bouman wederom opgeroepen door de djaksa tinggi voor een nieuw verhoor. Dit verhoor, hetgeen kort duurde en correct verliep, had betrekking op de belediging van de staatspolitie, waarbij Mr Bouman in overweging werd gegeven zijn beschuldiging in te trekken, hetgeen deze weigerde. Na de schijnbare rust in deze onverkwikkelijke affaire zal een nieuwe periode van onaangename gebeurtenissen zeker niet tot de onmogelijkheden behoren.

Alvorens bij UE terug te komen op de kwestie van de eventuele vervanging van Mr Bouman (zie mijn 909) heb ik

1. willen afwachten of op korte termijn klaarheid kwam in het onderzoek tegen Mr Bouman inzake omkoping van getuige en
2. willen aanzien hoe deze zelf op de situatie reageerde.

Nu onderzoek nog steeds niet beëindigd doch integendeel verwachtbaar is dat aan verdediger nieuwe moeilijkheden in den weg zullen worden gelegd, heb ik Mr Bouman heden bij mij verzocht.

Tar beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

-2-

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladdpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand

CODETELEGRAM

In een normaal land, zo zeide hij, zou hij hangende onderzoek de verdediging zeker hebben neergelegd, maar hier achtte hij zowel tegenover cliënten als voor eigen veiligheid (arrestatie) zulks niet geboden. Hij bleek met mij van mening te zijn, dat het echter wel de voorkeur verdiende dat zo spoedig mogelijk een advocaat uit Nederland werd uitgezonden om als eerste verdediger op te treden. Hij zou deze blijven bijstaan.

Ik teken bij het bovenstaande aan dat Mr Bouman tot voor kort tamelijk geschokt en nerveus met de gedachte rondliep, dat het wellicht beter zou zijn, indien hij Indonesië verliet. Zijn houding is te meer te waarderen, aangezien hij zich ook nu nog bedreigd gevoelt.

Mr Bouman achtte essentieel dat keuze zou vallen op verdediger, die de Bahasa goed meester is en achtte daarom mijn gedachte uitzending van Nederlands strafrecht advocaat van naam zonder verleden alhier praktisch niet uitvoerbaar.

Ik kan de vraag slot Uw 630 niet beantwoorden en adviseer te trachten op korte termijn geschikt verdediger uit te zenden, waarbij ik in het midden moet laten of de door Mr Bouman genoemde Mr Vervloet als zodanig is aan te merken.

VAN BYLANDT 955.

ER/

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.